

Provkonstruktion

Årskurs: Gymnasiet

Ämne eller kurs: Människans språk 2

Tema: Språk och makt

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas förståelse av hur språk fungerar som ett verktyg för makt och kontroll, samt deras förmåga att analysera och diskutera språkliga val i relation till maktförhållanden i samhället.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Lektionens centrala innehåll omfattar hur språk används som ett verktyg för makt och kontroll i olika sociala, politiska och kulturella sammanhang. Fokus ligger på att förstå språkets roll i att forma hierarkier, inkludera eller exkludera individer och påverka samhällsnormer.

Kunskapskrav

Eleven kan redogöra för och analysera relationen mellan språk och makt och diskutera hur språkliga val påverkar maktförhållanden i samhället.

Prov

Faktafrågor

1. Vilken teori kopplas oftast till språkets funktion som maktverktyg?

- A) Noam Chomskys teori
- B) **Michel Foucaults diskursteori**
- C) Linguistics for dummies
- D) Språksociologins grunder

2. Hur kan språk påverka social stratifikation?

- A) Genom att skapa gemenskap
- B) **Genom att definiera maktstrukturer**
- C) Genom att underlätta kommunikation
- D) Genom att främja jämlikhet

3. Vad syftar språkligt fackspråk vanligtvis till?

- A) **Att exkludera vissa grupper**
- B) Att inkludera alla
- C) Att förenkla kommunikationen
- D) Att vara tillgängligt för alla

4. Vad kan exempel på retoriska verktyg vara?

- A) **Metaforer och liknelser**
- B) Endast faktapresentation
- C) Matematisk logik
- D) Biologi och kemi

5. Hur kan sociala normer identifieras genom språk?

- A) Genom analyser av dialekter
- B) **Genom att studera språkliga val**
- C) Genom mediernas rapportering
- D) Genom individers personliga upplevelser

6. Vilket av följande är ett exempel på språkets roll i politik?

- A) Att underhålla
- B) **Att manipulera opinion**
- C) Att skapa gemenskap
- D) Att informera

7. Vilken av följande faktorer kan påverka individens språkanvändning?

- A) **Sociala kontexter**
- B) Ålder
- C) Utseende
- D) Klädstil

8. Vad kännetecknar sociolekter?

- A) **Språkbruk kopplat till en viss social grupp**
- B) Universella språkdrag
- C) Geografiska dialekter
- D) Formellt skrivna språk

9. Hur kan språk bidra till att skapa identitet?

- A) Genom matematiska uttryck
- B) **Genom språkligt uttryck och användning**
- C) Genom kunskap om historia

- D) Genom normer och värderingar

10. Vilken plats spelar vältalighet i språkanvändning?

- A) Det har ingen betydelse
- B) ****Det förstärker makt och inflytande****
- C) Det är endast viktigt i skriftlighet
- D) Det är inte relevant

11. Vilken effekt har språkliga stereotyper?

- A) ****Att skapa fördomar****
- B) Att stärka vänskapsband
- C) Att främja samarbeten
- D) Att främja förståelse

12. Hur kan språk användas i reklam?

- A) ****För att manipulera konsumentbeteende****
- B) För att informera om nya produkter
- C) För att skapa gemenskap
- D) För att vara informative

13. Vad innebär maktens språkbruk?

- A) ****Att styra och kontrollera genom kommunikation****
- B) Att sprida information
- C) Att främja innovation
- D) Att öka medvetenhet

14. Vilken roll spelar språk i kultur?

- A) ****Det formar kulturella normer och värderingar****
- B) Det har ingen betydelse
- C) Det är enbart praktiskt
- D) Det är irrelevant

15. Hur kan medvetenhet om språkliga val bidra till förändring?

- A) Genom att förändra sättet vi pratar
- B) ****Genom att förändra maktstrukturer****
- C) Genom att begränsa språkbruk
- D) Genom att påverka traditioner

Resonerande frågor

1. Hur påverkar ditt eget språkbruk maktförhållandena i din närmaste krets?

Denna fråga ger eleverna möjlighet att reflektera över sina egna handlingar och hur de bidrar till sociala strukturer.

2. Diskutera hur olika medier använder språk för att skapa makt. Syftet är att ge eleverna förståelse för hur språket formas och används i olika kontexter.

3. På vilket sätt kan språk anpassas för att öka inkludering? Denna fråga uppmanar eleverna att tänka kritiskt på språkliga val och deras konsekvenser.

4. Hur ser du på språkets roll i att kunna utmana rådande normer? Här får eleverna möjlighet att diskutera språkets potential och dess kraft i förändring.

5. Ge exempel på hur språk kan forma identitet. Denna fråga öppnar upp för djupare analys kring hur språket påverkar individen och gruppen.

6. Vilka risker finns med att använda språket som maktverktyg? Denna fråga uppmanar eleverna att överväga etiska aspekter av språkanvändning.

7. Hur kan utbildning i språklig medvetenhet påverka samhället? Denna fråga syftar till att få elever att tänka på samhällsliga förändringar och förbättringar.

8. Diskutera hur språk kan både bevara och utmana traditionella maktstrukturer. Genom denna fråga kan eleverna undersöka motstridiga roller som språk kan ha.

Bedömning

Provet bedöms med totalt 30 poäng. Faktaprov ger upp till 15 poäng och resonerande frågor ger upp till 15 poäng.

För betyget E krävs minst 8 poäng totalt. För betygsnivå C krävs 12 poäng totalt (minst 3 poäng från resonerande frågor). För betygsnivå A krävs 18 poäng totalt (minst 5 poäng från resonerande frågor).

Tags: [Gymnasiet](#), [Människans språk](#)